

Kaalul on rohkem kui süvaõppe elu või surm

Kooliaasta on lõpule jõudmas, jäänud on viimased eksamid ning priius juba paistab. Ees ootab suur suvi. Koolielus on aga möödapääsmatu, et otsused järgmise aasta kohta tuleb teha juba täna, enne kui puhkused oma lõdvestava templi mälule vajutavad.

Mitme süvaõppega kooli lapsevanemad on juba kuulnud, et nende koolis soovitakse sügisest alates rakendada tasu süvaõppe kursuse eest. Uudis kõlas kaunis dramaatiliselt ka ajakirjanduses. Tasu suurus on kooliti mõnevõrra erinev. Inglise Kolledžis olevat see 2000 krooni. Mustamäe gümnaasiumis kinnitati tasuks inglise keele süvaõppe kursuse eest 1200 krooni. Kinnitati hoolekogu poolt – rõhutan seda eriti, et keegi ei kalduks väitma, nagu oleks tegu kooli omavoliga –, hoolekogu enamuse moodusta-

vad lapsevanemad, kes esindavad hariduses tellijat. Otsus polnud kerge, kuid see oli ainus tee süvaõpet jätkata.

Aasta alguses hakkas haridusastutuste riiklikus finantseerimises kehtima pearaha süsteem. Eestis kehtib põhikoolis ja gümnaasiumis ühtluskooli põhimõte – riik tagab kõigile võrdses mähus vastavalt riiklikult kinnitatud õppekavale tasemehariduse. Samal printsiibil hakkas nüüd toimuma ka riiklik rahastamine.

Süsteemil on mitu puudust. Peale piirkondlike koefitsientide segapudru on unustatud, et põhikoolis ja gümnaasiumis on õpilaskoha maksumus erinev, viimases on see suurema tundide arvu pärast märgatavalt suurem. See “pisiasi” on asetanud paljud koolid, mis seniste haridusstrateegiliste eesmärkide kohaselt on vähendanud

algklasside osa ja liikunud gümnaasiumi väljakujundamise suunas, väga täbarasse olukorda. (Mustamäe gümnaasiumile soovitati Tallinna haridusametist suurendada vastu-võttu algklassidesse!)

Pearaha, mis on mõnele ehk tuttav ka “haridusosakuna”, on riigi rahaline kohustus kõigi üldharidust omandavate õpilaste ees võimaldada neile haridusteenust standardses mähus. Õigupoolest toimib siin seesama solidaarsusprintsip, mis pensionistüsteemi esimese samba puhul, ainult rahalise katte allikas on teine. Me maksame ühisesse katlasse. Kui keegi tahab oma lastele enamat, süvaõppe kursust, lisatunde, tuleb selle eest maksta, sest see ei kuulu kokkulepitud teenuse sisse, tasuta ei saa kedagi sundida tundide andmist jätkama.

Üldiselt on süvaõppel välja

kujunenud oma metoodika, mis näeb ette nii lisatunde kui ka gruppidesse jaotamist. Kui tundide arvu saab osaliselt katta valik- ja vabaainete arvel, siis gruppide kadumine mõjutaks oluliselt keele süvaõppe tõhusust. Tekiks küsimus, kas on üldse mõtet jätkata.

Süvaõppega kool on dilemma ees, aga ta on jätud selles otsustamises üksi. On kaks võimalikku teed – kas süvaõppega koolid, ka nn eliitkoolid kaovad või tuleb tunnistada koolide vajadust muuta riigi poolt rahastamata lisaainete maht tasuliseks.

Täna ei tohiks häbematuses süüdistada koole, kes on aegsasti teatanud kehtestatavast tasust, pigem tuleks neile avaldada tunnustust aususe eest, mis ei too endaga esialgu kaasa meeldivaid emotsioone. Kindlasti vajab uuendus selgitamist

ja avalikku läbiarutamist ning loodetavasti jätkub lastevanematel arusaamist. Tegemist on hariduselu olulisema otsustamisega.

Tasuta haridusega harjunud põlvkonnale võib olukord tunduda vastuvõetamatu, kuid vaadake sellele kasvõi inimese seisukohast, kelle lapsed juhuslikult ei õpi eliitkoolis – miks peaks tema maksumaksjana kinni maksuma teiste laste paremad haridusvõimalused? Teades, et üks kool pakub süvaõppe lisateenust 1200, teine 2000 krooni eest aastas, mõni erakool küsib umbes viis korda rohkem, on võimalik valida. Tekkimas on sõna otseses mõttes haridusturg. Samas on garanteeritud, et haridusest ei jää keegi ilma.

VEIKO JÜRISSE,
*Mustamäe gümnaasiumi
hoolekogu aseesimees*